

Materiały XXVII Konferencji z cyklu
*Zagadnienia surowców energetycznych
i energii w gospodarce krajowej*
Zakopane, 13–16.10.2013 r.
ISBN 978-83-62922-26-0

Grzegorz CZORNIK*

Pozycja Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA na krajowym rynku węgla i koksu

STRESZCZENIE. W artykule przedstawiono pozycję Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA na rynku węgla i koksu w Polsce i w Europie. Zaprezentowano otoczenie rynkowe, na którym funkcjonuje Spółka i jego bezpośredni wpływ na prowadzoną politykę cenową. Omówiono obszary działalności decydujące o wiodącej pozycji Grupy na krajowym rynku węgla koksowego i koksu. Przedstawiono główne projekty inwestycyjne mające potwierdzić kierunki rozwoju Grupy w perspektywie długookresowej. Omówione poniżej problemy dowodzą, że Spółka zasługuje na miano firmy solidnej i wiarygodnej, zdolnej do zaspakajania potrzeb węglowych dla producentów koksu i koksowych dla sektora hutniczego.

SŁOWA KLUCZOWE: węgiel koksowy, koks, stal, ceny węgla koksowego, koksownie, Jastrzębska Spółka Węglowa

Wprowadzenie

Dążeniem Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA (GK JSW; Grupa) jest dalsze umacnianie wiodącej pozycji na rynku węgla koksowego i koksu w Unii Europejskiej oraz maksymalizacja rentowności i płynności finansowej w celu tworzenia wartości dla akcjonariuszy i wspierania długookresowego rozwoju Grupy. W celu realizacji tych za-

---

* Jastrzębska Spółka Węglowa SA

mierzeń, Grupa planuje skoncentrować się na kluczowych najbardziej rentownych przedsięwzięciach inwestycyjnych, na optymalizacji kosztów, wykorzystując efekty synergii pomiędzy działalnością wydobywczą i koksowniczą. Spółka posiada plany i harmonogramy rozwoju bazy zasobowej, które pozwolą na realizację prognozy wydobycia węgla do 2030 r., a także funkcjonowania niektórych kopalń Grupy przez okres kolejnych 40 lat po 2030 r.

1. Obszary działalności Grupy Kapitałowej JSW SA

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest produkcja i sprzedaż węgla kamiennego (koksowego i do celów energetycznych), koksu i węglopochodnych oraz wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja energii elektrycznej.

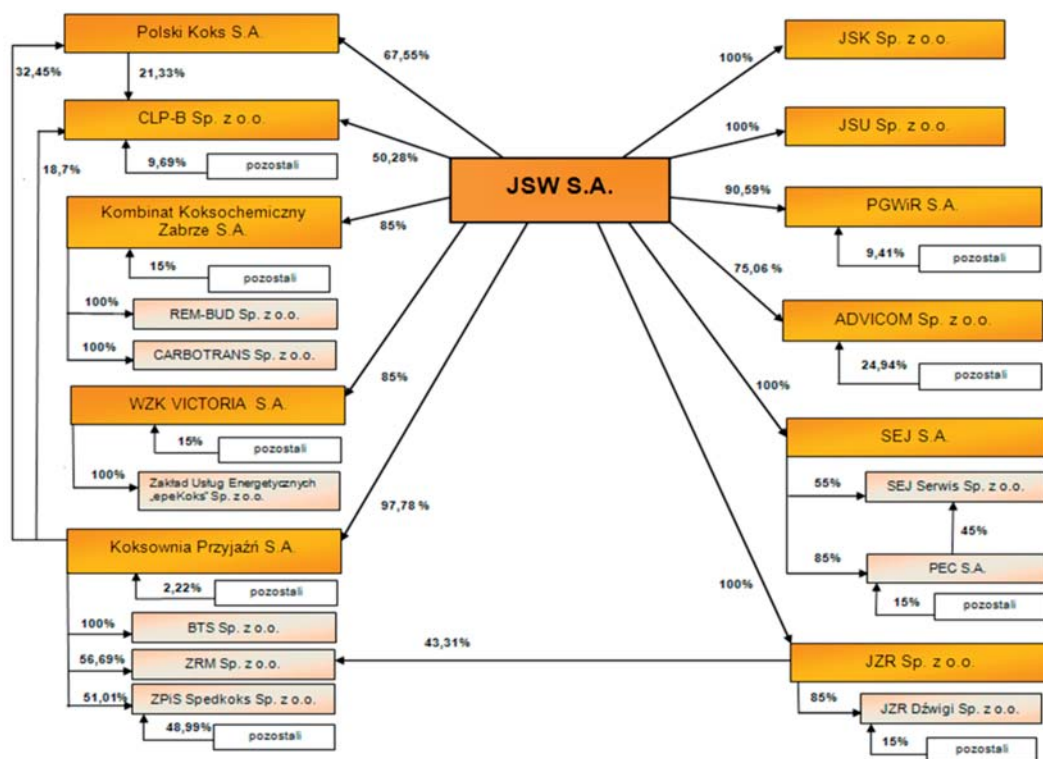
Jednostką dominującą GK JSW jest wielozakładowe przedsiębiorstwo JSW SA w skład którego wchodzi 4 kopalnie produkujące węgiel kamienny (Pniówek, Borynia-Zofiówka-Jastrzębie, Budryk i Krupiński) oraz Zakład Logistyki Materiałowej i Biuro Zarządu. Spośród 20 spółek zależnych GK JSW, za produkcję koksu odpowiadają 3 koksownie, tj. Koksownia Przyjaźń, Kombinat Koksochemiczny Zabrze i Wałbrzyskie Zakłady Koksownicze Victoria. Produkcją energii elektrycznej, ciepła i chłodu zajmuje się Spółka Energetyczna Jastrzębie (rys. 1). Pozostałe spółki zależne spełniają rolę wspierającą.

Od 6 lipca 2011 r. JSW jest notowana na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. W dniu 8 sierpnia 2011 r. akcje Spółki weszły w skład indeksu WIG20, skupiającego 20 największych pod względem wartości rynkowej i najbardziej płynnych spółek notowanych na warszawskiej giełdzie. Na dzień 31.03.2013 r. w strukturze właścicielskiej GK JSW dominował Skarb Państwa reprezentujący 55,16% kapitału zakładowego Spółki.

2. Otoczenie rynkowe

2.1. Wielkopieczowa produkcja stali generuje popyt na koks, który zwiększa popyt na węgiel koksowy

Kluczowym wskaźnikiem wielkości zużycia węgla koksowego jest wielkość produkcji stali w technologii wielkopieczowej (*Blast Furnace*, BF) oraz w zasadowym procesie tlenowym (*Basic Oxygen Furnace*, BOF). W Polsce około 55% stali jest produkowane tymi metodami, pozostała część wytwarzana jest w piecach łukowych (*Electric Arc Furnace*, EAF) przy wykorzystaniu głównie złomu – DRI (*Direct Reduction Iron*). W 2012 r. Polska wyprodukowała ogółem ponad 8,3 mln ton stali surowej, w tym 4,2 mln ton metodą BF-BOF. Nasz kraj jest największym producentem stali w Europie Środkowo-Wschodniej, na kolejnym miejscu są Czechy, które w 2012 r. wytworzyły ponad 5 mln ton, w tym około

Rys. 1. Struktura GK JSW według stanu na koniec I kwartału 2013 r.
 Źródło: Skonsolidowany raport kwartalny za I kwartał 2013 r. JSW SA

TABELA 1. Moce produkcyjne i wielkie piece dwóch największych producentów stali w Europie Środkowo-Wschodniej

Kraj	Zdolność produkcyjna	Producent	Lokalizacja	Zdolność produkcyjna	Liczba wielkich pieców
	młn t/rok			młn t/rok	
Czechy	5,6	ArcelorMittal	Ostrawa	3,50	3
		Trinecke Zelezarny	Trzyniec	2,10	2
Polska	7,42	ArcelorMittal	Dąbrowa Górnicza	4,40	2
			Kraków	2,20	2
		ISD Polska	Częstochowa	0,82	1

Źródło: Coke Market Survey, Resource-Net – November 2012 r.

90% metodą BF/BOF. W Polsce zainstalowanych jest 5 wielkich pieców, a największym producentem stali w naszym kraju jest ArcelorMittal Poland (tab. 1).

W Europie Zachodniej natomiast, największym producentem stali surowej w technologii BOF są Niemcy (28 mln ton w 2012 r.). Według prognoz, do 2030 r. produkcja ta spadnie do 24 mln ton wskutek konieczności spełniania norm ekologicznych. Poza Niemcami znaczącymi producentami stali surowej BOF w Europie Zachodniej są też Austria, Belgia, Francja, Włochy, Holandia, Hiszpania i Wielka Brytania (tab. 2).

Europa jest obecnie drugim po Azji producentem stali na świecie.

TABELA 2. Produkcja stali BOF w Europie w latach 2001–2012 i prognoza do 2030 r. [mln ton]

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Europa Zachodnia	93,30	93,53	95,45	99,31	97,84	99,34	100,46	94,89	63,43	84,54
Austria	5,32	5,54	5,71	5,90	6,41	6,49	6,87	6,87	5,07	6,57
Belgia	8,02	8,42	8,31	8,81	7,78	8,17	7,15	7,41	3,29	5,18
Francja	11,11	12,38	11,99	12,75	12,18	12,24	11,81	10,67	7,68	9,81
Niemcy	31,65	31,81	31,38	32,16	30,86	32,55	33,54	31,19	21,34	30,62
Włochy	10,01	9,33	9,93	10,65	11,69	11,82	11,56	10,91	5,81	8,59
Holandia	5,90	6,00	6,45	6,71	6,78	6,22	7,20	6,71	5,13	6,52
Hiszpania	4,22	4,20	3,76	4,21	4,36	3,60	4,19	4,07	3,09	3,84
Wielka Brytania	10,27	8,96	10,63	10,67	10,55	11,20	11,28	10,48	7,96	7,32
Inne	6,79	6,91	7,29	7,44	7,24	7,04	6,87	6,59	4,06	6,09
Europa Śr.-Wsch.	26,65	28,44	30,01	31,42	29,98	32,03	31,42	29,96	25,83	27,58
Bałkany	1,75	1,73	2,16	2,30	2,38	2,82	2,51	2,32	1,58	1,85
Czechy	4,97	5,66	5,71	5,98	6,32	6,51	5,63	6,28	6,40	5,76
Węgry	1,60	1,64	1,50	1,65	1,64	1,67	1,64	1,65	1,73	1,58
Polska	5,82	5,80	6,07	6,88	4,89	5,77	6,20	5,23	3,24	4,00
Rumunia	3,56	4,51	4,54	4,68	4,51	4,37	4,36	3,34	1,79	1,99
Słowacja	3,68	3,97	4,28	4,10	4,12	4,72	4,69	4,11	3,54	4,24
Turcja	5,28	5,13	5,75	5,83	6,12	6,19	6,39	7,03	7,56	8,17
Wyszczególnienie	2011	2012	2013 P	2014 P	2015 P	2016 P	2017 P	2020 P	2025 P	2030 P
Europa Zachodnia	85,0	77,60	78,26	82,69	85,56	87,27	89,14	88,65	85,23	71,01
Austria	6,68	6,85	6,79	6,91	7,10	7,28	7,44	7,40	7,30	6,85

TABELA 2. cd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Belgia	5,25	4,10	4,32	4,47	4,51	4,56	4,57	4,80	4,70	4,00
Francja	9,65	8,73	9,00	9,41	9,72	9,88	10,07	10,20	10,00	8,50
Niemcy	30,08	27,92	27,82	29,87	30,85	31,25	31,73	31,00	30,00	24,00
Włochy	9,89	7,48	7,57	8,04	8,58	8,86	9,12	9,00	8,00	5,50
Holandia	6,77	6,70	6,82	6,89	7,01	7,10	7,21	7,20	7,00	7,00
Hiszpania	3,84	3,12	2,73	2,94	3,06	3,08	3,20	3,20	3,00	3,00
Wielka Brytania	6,95	7,41	7,75	8,24	8,64	9,02	9,39	9,40	9,00	7,00
Inne	5,90	5,30	5,46	5,92	6,09	6,26	6,41	6,45	6,23	5,16
Europa Śr.-Wsch.	26,51	26,76	27,27	28,15	28,60	29,64	30,06	32,50	30,35	29,90
Bałkany	1,97	1,05	0,71	0,74	0,74	0,75	0,76	0,70	0,65	0,60
Czechy	4,25	4,76	5,13	4,66	4,71	5,01	5,18	5,20	5,10	5,00
Węgry	1,27	1,59	1,57	1,39	0,90	0,93	0,96	1,00	0,90	0,80
Polska	4,45	4,22	3,98	4,22	4,51	4,78	4,87	4,90	4,50	4,00
Rumunia	1,88	1,85	1,89	2,02	2,08	2,16	2,24	2,00	1,70	1,50
Słowacja	3,86	4,01	3,89	4,13	4,34	4,36	4,13	4,00	4,00	4,00
Turcja	8,83	9,29	10,10	10,98	11,31	11,63	11,91	14,70	13,50	14,00

P – Prognoza na lata 2013–2030

Źródło: Prospekt emisyjny JSW SA – lipiec 2013 r. (Otoczenie rynkowe)

2.2. Polska ważnym graczem na rynku koksu

Polska jest największym producentem koksu w Unii Europejskiej, jej produkcja stanowi ponad 20% produkcji unijnej. W 2012 r. koksownie w Polsce wytworzyły 8,6 mln ton koksu, w tym 3,85 mln Grupa JSW. Udział Grupy JSW w zdolnościach produkcyjnych koksu w Polsce wynosi około 48%, Grupa ArcelorMittal Poland ma 45-procentowy udział, a pozostałe 7% posiadają dwie najmniejsze koksownie: Koksownia Częstochowa Nowa i Carbo-Koks z Bytomia (tab. 3).

Większość koksu wytwarzanego na świecie zużywana jest w wielkich piecach położonych niedaleko koksowni, które najczęściej są własnością grup stalowych lub prowadzą niezależną działalność. Podobnie w Europie, większość hut jest zintegrowana z koksownią bezpośrednio lub poprzez większą grupę spółek. W efekcie takie huty mogą wewnętrznie zaspokoić większość swojego zapotrzebowania na koks. Jednakże niektóre

TABELA 3. Moce produkcyjne koksowni w Polsce

Producent	Liczba baterii	Zdolność produkcyjna [mln ton/rok]	Średni wiek baterii [lata]
Grupa JSW	13	5,1 (4,5)	19,7
Koksownia Przyjaźń	5 (4)	3,3 (2,7)	15,8
KK Zabrze	3	1,3	13,0
WZK Victoria	5	0,5	30,2
ArcelorMittal Poland	9	4,8	13,8
ZK Zdzeszowice	8	4,2	14,6
Oddział Kraków	1	0,6	13,0
Koksownia Częstochowa Nowa	2	0,6	13,0
Carbo-Koks	1	0,2	8,0
Razem	25 (24)	10,7 (10,1)	17,3

Źródło: Coaltrans Katowice-marzec 2013 r. – Produkcja koksu w Polsce – Polski Koks SA

huty albo nie mają koksowni, albo mają strukturalny lub tymczasowy deficyt koksu. Takie huty zmuszone są do zakupu koksu, dlatego istnieje duży rynek handlu koksem. W roku 2012 r. w obrocie międzynarodowym znajdowało się 20 mln ton koksu. Do roku 2017 r. według CRU (CRU International Limited – niezależny konsultant branży górniczo-hutniczej) wielkość ta ma wzrosnąć do 24 mln ton, a do 2030 r. do 29 mln ton. Europa Zachodnia jest największym na świecie rynkiem importującym koks (7 mln ton w 2012 r.), natomiast import do Europy Wschodniej wyniósł 3 mln ton. Zgodnie z prognozami CRU, import koksu do Europy Zachodniej wzrośnie do 10 mln ton w 2017 r., a następnie spadnie do 5 mln ton w 2030 r. Niemcy mają największy w Europie przemysł stalowy i importują największe ilości koksu. Inne kraje importują zwykle poniżej 1 mln ton rocznie. Co roku Austria importuje ponad 1 mln ton, a czasem zbliża się do poziomu 1,5 mln ton, choć go nie przekracza.

W 2012 r import do Azji wyniósł około 5 mln ton, natomiast do WNP (Wspólnota Niepodległych Państw), Ameryki Płn. i Płd. oraz Afryki, Oceanii i na Bliski Wschód – 6 mln ton łącznie.

W 2012 r., największym eksporterem w skali regionalnej była Europa Środkowo-Wschodnia, a w szczególności Polska, która wyeksportowała około 7 mln ton (35% całego rynku). Eksport ten ma wzrosnąć o około 1 mln ton do 2017 r. Poza Europą Środkowo-Wschodnią znaczące ilości koksu eksportowały też: WNP (4 mln ton), Azja (3 mln ton) i Europa Zachodnia (3 mln ton). Do roku 2017 r. obraz ten nie zmieni się znacząco: rynek pozostanie w dominacji Europy Wschodniej i Azji. Polska jest jedynym znaczącym eksporterem koksu w Europie, z 9,5 mln ton koksu wyeksportowanego w regionie, na Polskę

przypada 68–70%. Prognozuje się, że do 2017 r. polski eksport zwiększy się do 7,3 mln ton rocznie i będzie stanowił 68% łącznego eksportu w Europie. Inne europejskie kraje eksportują zwykle niewielkie ilości koksu; najczęściej jest to nadwyżka produkcji koksu, jaka pojawia się w danym momencie. Wynika to z faktu, że huta musi eksploatować baterie koksownicze, nawet gdy reszta zakładu ma przerwy technologiczne. Jeżeli bateria zostanie wygaszona na pewien czas, to jej konstrukcja zniszczy się i będzie musiała zostać odbudowana.

2.3. Deficyt węgla koksowego na świecie i w Europie

Udokumentowane zasoby węgla kamiennego wynoszą około 860 mld ton. Zasoby w Europie i Euroazji stanowią 1/3 (35,4%) światowych rezerw. Na obszarze Azji-Pacyfiku i Ameryki Północnej znajduje się odpowiednio 31 i 28,5% globalnych zasobów. USA jest krajem posiadającym największe zasoby węgla na świecie, tj. aż 27,6%, następnie Rosja (18%), Chiny (13%), Indie (7%) oraz Niemcy (4,7%). Z grupy pozostałych krajów, będących producentami węgla, zasoby RPA stanowią 3,5%, Indonezji – 0,6%, Kolumbii – 0,8% i Polski – 0,7%. Roczna produkcja węgla kamiennego na świecie wynosi około 6,6 mld ton (Coal Information 2012, International Energy Agency). Największym producentem węgla od wielu lat są Chiny, z roczną produkcją ponad 3,5 mld ton. Dalsze miejsca w rankingu produkcji węgla zajmują: USA, Indie, Australia, Indonezja, Rosja, RPA. W Europie, oprócz Polski i Czech, znaczącymi producentami węgla kamiennego są Niemcy, Ukraina i Rosja.

Podczas gdy węgiel kamienny występuje w ponad 60 krajach na całym świecie, to węgiel koksowy najlepszej jakości jest dostępny w zaledwie kilku, w tym: w Kanadzie, Australii, USA, Czechach, Polsce. Produkcja węgla koksowego na świecie w 2012 r. wyniosła ponad 1 mld ton. Na świecie, krajem, który dostarcza największe ilości węgla koksowego na rynek międzynarodowy jest Australia (prawie 50%). Rosnący w ostatnich latach popyt na węgiel koksowy, generowany głównie przez szybko rozwijające się gospodarki państw z tzw. grupy BRIC (Brazylia, Rosja, Indie, Chiny), spowodował spory przyrost ceny tego węgla, co doprowadziło do jego intensywnego poszukiwania i w konsekwencji powstania nowych projektów wydobycia. Z państw, które poczyniły największy postęp w tym obszarze można wymienić Mongolię i Mozambik. Dwa inne kraje, które ostatnio starają się zwiększyć produkcję węgla koksowego typu *hard premium*, do ilości liczących się na rynku międzynarodowym, to Indonezja i Kolumbia. W przypadku węgla koksowego ośrodki popytu rzadko pokrywają się z miejscami występowania złóż, w związku z czym, w celu zaspokojenia popytu, powstał duży rynek obrotu tym surowcem. W 2012 r. przedmiotem obrotu na rynku międzynarodowym, w transporcie morskim, było prawie 250 mln ton węgla koksowego. Rynek importowy zdominowany jest przez Azję, a największym importerem jest Japonia (52 mln ton). Zgodnie z prognozą firmy analitycznej CRU, rynek importu węgla do Azji wzrośnie, w związku z wyczerpywaniem się krajowych zasobów węgla w Chinach i do 2017 r. osiągnie 224 mln ton. Poza Azją największym rynkiem importowym węgla jest Europa. Według CRU, w 2012 r. podaż węgla w Europie Zachodniej była o 44 mln ton

nizsza od popytu. W Europie Środkowo-Wschodniej deficyt ten wynosił około 3 mln ton. Do 2017 r. prognozy przewidują wzrost tego deficytu do około 49 mln ton: 46 mln ton w Europie Zachodniej, a pozostałe 3 mln ton w Europie Środkowo-Wschodniej. Europa zużywa więcej węgla koksowego, niż produkuje. Duża część zapotrzebowania na węgiel koksowy wielu krajów zaspokajana jest zakupami z zagranicy. Różnica ta jest najbardziej widoczna w Europie Zachodniej, chociaż Europa Wschodnia także importuje duże ilości węgla koksowego.

Największym konsumentem węgla koksowego w Unii Europejskiej jest Polska (11,99 mln ton w 2012 r., tj. około 18% łącznego zużycia w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej). Według prognoz, w okresie do 2017 r. Polska pozostanie największym konsumentem węgla koksowego, a zużycie wyniesie 12,60 mln ton. Drugim konsumentem węgla koksowego są Niemcy (10,89 mln ton w 2012 r.). Jest to odzwierciedleniem statusu tego kraju jako największego producenta stali w Europie. Według prognoz, zużycie węgla koksowego w Niemczech wzrośnie do 11,60 mln ton do 2017 r., dzięki odbudowie produkcji stali. Poza Niemcami i Polską, ważnymi konsumentami węgla koksowego w Europie są Francja, Wielka Brytania, Włochy, Czechy i Turcja. W 2012 r. pozostałe państwa

TABELA 4. Zużycie węgla koksowego w Europie: lata 2001–2030 [mln ton]

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Europa Zachodnia	43,24	39,93	37,76	41,32	42,49	42,44	42,92	41,36	32,13	39,25
Austria	1,70	1,84	1,83	1,85	1,83	1,85	1,90	1,86	1,81	1,85
Belgia	3,55	3,87	3,37	3,50	3,43	3,54	3,60	2,58	2,05	2,52
Finlandia	1,28	1,22	1,19	1,21	1,19	1,16	1,15	1,15	1,08	1,08
Francja	5,94	5,82	5,29	5,71	5,62	5,57	5,74	5,67	4,24	4,78
Niemcy	9,38	9,18	8,73	11,06	10,37	10,70	10,67	10,60	8,15	10,19
Włochy	7,51	5,35	4,46	4,73	6,37	6,39	6,21	6,11	4,02	6,02
Holandia	2,61	2,61	2,61	2,86	2,96	2,96	2,96	2,96	2,55	2,82
Hiszpania	3,17	3,29	3,55	3,72	3,72	3,23	3,64	3,41	2,23	3,45
Szwecja	1,75	1,46	1,42	1,58	1,59	1,58	1,60	1,57	1,31	1,48
Wielka Brytania	6,35	5,30	5,32	5,12	5,40	5,45	5,45	5,43	4,68	5,07
Europa Śr.-Wsch.	26,65	27,68	29,44	29,56	27,19	28,78	28,79	27,80	20,81	26,57
Bośnia-Hercegowina	0,00	0,00	0,00	0,27	0,62	0,61	0,80	1,37	0,95	1,24
Bułgaria	0,40	0,40	0,40	0,40	0,50	0,50	0,54	0,27	0,00	0,00
Czechy	4,36	4,41	4,52	4,54	4,54	4,58	4,32	4,44	2,93	3,76

TABELA 4. cd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Węgry	1,14	1,13	1,39	1,39	1,10	1,28	1,48	1,21	1,03	1,39
Polska	11,47	11,81	13,65	13,49	11,33	12,51	12,78	12,51	8,70	12,91
Rumunia	2,49	3,66	2,52	2,52	2,55	2,65	2,13	1,48	0,51	0,0
Słowacja	2,66	2,71	2,60	2,59	2,33	2,34	2,34	2,19	1,99	2,07
Turcja	4,14	3,57	4,36	4,36	4,21	4,29	4,40	4,33	4,71	5,19
Wyszczególnienie	2011	2012	2013 P	2014 P	2015 P	2016 P	2017 P	2020 P	2025 P	2030 P
Europa Zachodnia	39,31	39,78	39,15	38,15	39,35	39,68	39,83	38,98	36,43	30,86
Austria	1,85	1,85	1,80	1,74	1,74	1,79	1,74	1,70	1,59	1,35
Belgia	2,52	2,69	2,57	2,43	2,38	2,37	2,42	2,37	2,22	1,88
Finlandia	1,08	1,07	1,16	1,16	1,15	1,12	1,12	1,10	1,03	0,87
Francja	4,78	4,69	4,69	4,63	4,64	4,62	4,65	4,55	4,25	3,60
Niemcy	10,25	10,89	10,74	10,70	11,66	11,78	11,60	11,35	10,61	8,99
Włochy	6,02	6,06	6,13	5,22	5,42	5,53	5,78	5,65	5,28	4,48
Holandia	2,82	2,98	2,93	2,79	2,74	2,70	2,70	2,64	2,47	2,09
Hiszpania	3,45	3,31	2,93	2,94	2,99	3,05	3,12	3,06	2,86	2,42
Szwecja	1,48	1,54	1,51	1,44	1,51	1,51	1,50	1,47	1,37	1,16
Wielka Brytania	5,07	4,72	4,69	5,08	5,10	5,21	5,20	5,09	4,76	4,03
Europa Śr.-Wsch.	26,52	26,76	26,86	26,61	27,07	27,67	28,54	27,93	26,11	22,12
Bośnia-Hercegowina	1,24	1,49	1,89	0,92	0,97	0,96	0,99	0,96	0,90	0,76
Bułgaria	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Czechy	3,76	4,23	3,83	3,94	3,94	3,97	3,99	3,90	3,65	3,09
Węgry	1,39	1,41	1,40	1,36	1,37	1,39	1,45	1,42	1,33	1,13
Polska	12,95	11,99	11,22	11,72	11,97	12,15	12,60	12,33	11,52	9,76
Rumunia	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Słowacja	2,07	2,04	2,37	2,23	2,17	2,29	2,33	2,28	2,13	1,81
Turcja	5,12	5,59	6,15	6,44	6,64	6,91	7,19	7,03	6,57	5,57

P – Prognoza na lata 2013–2030

Źródło: Prospekt emisyjny JSW SA-lipiec 2013 r. (Otoczenie rynkowe)

europejskie zużyły mniej niż 4 mln ton, a prognozy nie przewidują znacznego wzrostu zużycia do 2030 r.

Europa wytwarza mniej węgla koksowego niż potrzebuje jej przemysł stalowy, głównie w efekcie zamknięcia większości kopalń zachodnioeuropejskich na skutek wyczerpania surowca i wysokich kosztów produkcji. Polska, która w 2012 r. wyprodukowała 11,74 mln ton węgla koksowego (ok. 62% produkcji europejskiej) jest dominującym producentem europejskim tego surowca i według prognoz, nim pozostanie. W 2017 r. ma dostarczyć na rynek około 12 mln ton surowca. Poza Polską, węgiel koksowy w Europie produkowany jest jedynie w Czechach (6,02 mln ton), Niemczech (0,7 mln ton) i w Turcji (0,45 mln ton) według danych za 2012 r. W całej Europie (za wyjątkiem Polski i Czech) produkcja lokalna nie wystarcza na pokrycie własnego zużycia. Europa musi zatem importować węgiel koksowy. Import węgla koksowego do Europy wyniósł 51,9 mln ton w 2012 r. Do 2017 r. prognozy przewidują wzrost importu do 53,4 mln ton. Najwięksi konsumenci, nie licząc Polski, są także największymi importerami. Należą do nich: Niemcy, Włochy, Wielka Brytania i Francja. Znaczące ilości importują także: Holandia, Austria i Hiszpania. Import pochodzi z Polski i z Czech, oraz z licznych rynków międzynarodowych. W 2012 r. największymi eksporterami do Europy według CRU były Stany Zjednoczone, Australia i Rosja. Mimo że koszty transportu stanowią dużą część kosztów dostarczanego węgla, europejscy hutnicy wciąż sprowadzają węgiel nawet z Australii. W 2012 r. Czechy wyeksportowały 3,15 mln ton, a Polska 1,6 mln ton węgla koksowego. Do 2030 r. eksport z Czech ma spaść do 2,4 mln ton, a z Polski do 1,1 mln ton.

3. Rynki zbytu

3.1. Korzystna lokalizacja GK JSW

Biorąc pod uwagę deficyt na rynku w Europie, prognozuje się, że producenci z Europy Środkowo-Wschodniej będą w stanie sprzedać cały swój węgiel koksowy i koks na lokalnym rynku europejskim, ponieważ huty importują oba produkty. Głównym konsumentem będą Niemcy, które są największym producentem stali w Europie, a tym samym znaczącym konsumentem importowanego koksu i węgla koksowego. Szacuje się, że poza Niemcami, dużymi importerami pozostaną: Turcja, Słowacja, Francja, Holandia, Austria i Wielka Brytania.

Grupa JSW sprzedaje większość swojego węgla producentom stali w promieniu około 500 km od kopalni. Jest to odległość dużo mniejsza od przeciętnej naziemnej drogi transportu importowanego węgla przewożonego wcześniej drogą morską. Zmniejsza to koszty transportu do hut i daje dodatkowe bezpieczeństwo dostaw dzięki krótszemu łańcuchowi logistycznemu.

JSW dostarcza obecnie węgiel koksowy do największych hut w Europie Środkowo-Wschodniej (Voestalpine, ArcelorMittal, US Steel). Poza sprzedają węgiel koksowego dla

Rys. 2. Kierunki wysyłek węgla i koksu GK JSW
 Źródło: Prezentacja wyników za I półrocze 2013 r. (www.jsw.pl)

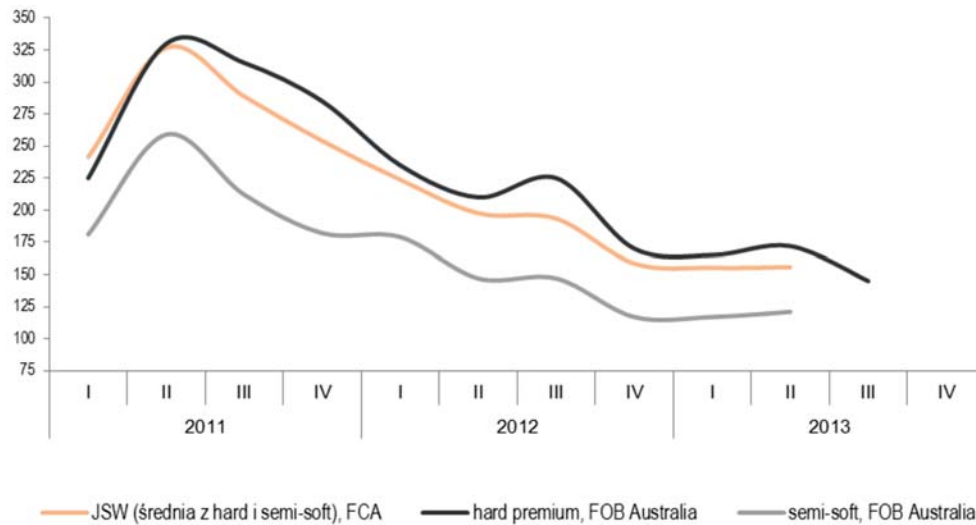
producentów stali, Grupa sprzedaje także węgiel niezależnym producentom w regionie, którzy z kolei dostarczają swój produkt wytwórcom stali. Grupa JSW ma znaczący udział w rynku europejskim, głównie z powodu korzystnego położenia geograficznego. Dostarcza węgiel koksowy producentom stali dysponującym łącznie 18% zdolności produkcyjnych stali BOF w Europie Zachodniej i Europie Środkowo-Wschodniej (rys. 2).

Dzięki integracji, GK JSW może przetwarzać produkowany w zakładach wydobywczych własny węgiel koksowy na koks w koksowniach należących do Grupy. Koksownie Grupy nie są zintegrowane z hutami, dlatego JSW jest aktywnym uczestnikiem rynku obrotu koksu. Dzięki swoim zakładom koksowniczym, Grupa jest w stanie dostarczać koks dostosowany do potrzeb klienta, ma przewagę nad dostawcami morskimi pod względem zarówno kosztu transportu, jak i bezpieczeństwa dostaw, co wynika z krótszego i łatwiejszego w kontroli łańcucha logistycznego. Grupa posiada także przewagę wynikającą z lokalizacji z dala od morza, w pobliżu wielu hut w Europie Środkowo-Wschodniej, dlatego prognoza utrzymania dotychczasowych klientów jest wysoce prawdziwa.

4. Wpływ sytuacji rynkowej na politykę cenową

4.1. Zastój na rynkach

Na rynkach stali, węgla i koksu mamy obecnie do czynienia ze spowolnieniem gospodarczym. Popyt na stal, a w efekcie jej produkcja, wynika ze wzrostu wskaźnika PKB oraz z rosnącej produkcji przemysłowej w skali globalnej (ponieważ stal jest produktem podlegającym obrotowi międzynarodowemu), a także w skali regionalnej i krajowej. Nieprzyjazna sytuacja gospodarcza większości państw przyczynia się do niższego zużycia stali, a w związku z tym węgla koksowego i koksu. Spadek popytu przyczynił się do spadku cen. Ceny *spotowe* australijskiego węgla koksowego *hard premium* w okresie styczeń/lipiec 2013 r. spadły o 20%. Cena kontraktowa *benchmark* australijskiego węgla koksowego typu *hard premium* jest w trzecim kwartale 2013 r. o 27 USD/Mg niższa niż w drugim. Sytuacja w sektorze stalowym wpływa również na ceny węgla JSW, które w większości ustalane są w oparciu o trendy cenowe na rynku globalnym (rys. 3).

Rys. 3. Ceny australijskiego i polskiego węgla koksowego w ujęciu historycznym [USD/Mg]

Źródło: CRU International Limited, Coking coal market outlook

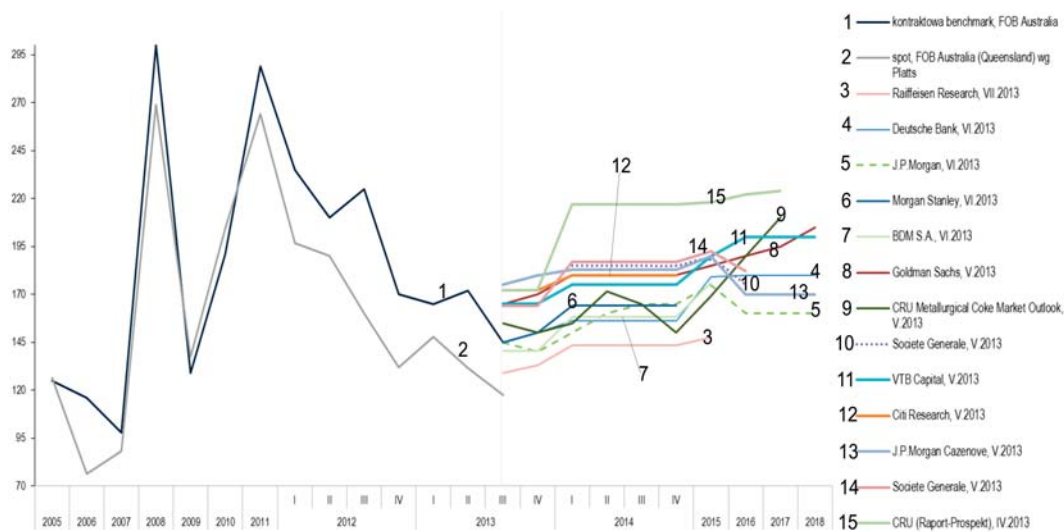
Bieżąca sytuacja rynkowa wymusza na firmach górniczych redukcję kosztów działalności i dążenie do większej efektywności produkcji, m.in. poprzez rezygnację z części inwestycji i optymalizacji zatrudnienia. Według Platts'a, obecnie około połowa wszystkich kopalń odkrywkowych w Australii sprzedaje węgiel poniżej kosztów produkcji. Amerykańskie kopalnie węgla – które podwoiły eksport z około 30 milionów ton w 2010 r. do 64 mln ton w 2011 r., wykorzystując deficyt węgla koksowego *hard* (HCC) na światowym

rynku, spowodowany powodzią w Australii – przy obecnych cenach będą jeszcze bardziej nierentowne niż australijskie. Dodatkowe ilości węgla koksowego, które Australia jest w stanie wprowadzić na rynek zamorski, mogą doprowadzić do dalszych cięć w amerykańskiej produkcji. Trudną sytuację na globalnym rynku powoduje w głównej mierze fakt, że Chiny są mało aktywne na zamorskim rynku węgla koksowego, a w chińskich portach i przy kopalniach leżą duże zapasy węgla. Chińscy producenci stali nie importują węgla koksowego w sytuacji, gdy ceny na międzynarodowym rynku są wyższe niż krajowe, co obecnie ma miejsce, a ocena jakości węgla jest dla nich mniej istotna. Analitycy szacują, że globalny rynek stali ma obecnie około 334 mln ton nadwyżek mocy produkcyjnych. Według Platts'a, obecnie dużo większym problemem jest słaby popyt na stal w ujęciu globalnym, a właściwie jego brak. Za wyjątkiem sektora motoryzacyjnego i energetycznego, rynek stali na świecie pozostaje w recesji. W ciągu ostatnich pięciu lat produkcja stali na świecie rosła w tempie średnio 5,5% rocznie. Dla reszty dekady (wg Metal Strategies), stopa ta ma pozostać poniżej 3%. Dla Stanów Zjednoczonych spodziewana jest pewna poprawa w 2014 r., jednak perspektywy dla Europy pozostają niepewne do 2015 roku.

Prognozy na najbliższe miesiące dla rynku stali w Europie są niezbyt optymistyczne. Według agencji ratingowej Moody's Investors, prognozy dla europejskiej branży stalowej będą niekorzystne w ciągu najbliższych 12–18 miesięcy, co jest wynikiem presji na ceny stali. Moody oczekuje słabego popytu, wykorzystania mocy produkcyjnych stali poniżej 75%, spadających cen surowców i stali. Popyt na stal w 27 krajach Unii Europejskiej zmniejszy się o 2–4% w 2013 r. Spowolnienie gospodarcze w USA, Chinach i pozostałych krajach Azji ogranicza europejski eksport samochodów i pogłębia nierównowagę podaży i popytu na rynku stali. Zatem poprawa sytuacji rynkowej może nastąpić później niż początkowo się spodziewano.

4.2. Długoterminowe prognozy cen węgla koksowego ciągle dość pozytywne

Analitycy przewidują, że pomimo trwającego aktualnie spowolnienia gospodarczego, długoterminowe przewidywania cen węgla koksowego są na poziomach wyższych niż obecnie, o czym świadczą prognozy banków i agencji (rys. 4). Równocześnie prognozy światowego importu i eksportu, według BREE (Australijskie Rządowe Biuro ds. Ekonomiki Zasobów i Energii) wskazują, że w najbliższych latach, podaż i popyt węgla koksowego na świecie pozostanie we względnej równowadze.

Rys. 4. Ceny węgla koksowego (hard) historyczne i prognozowane [USD/Mg]

5. Czynniki decydujące o pozycji Grupy Kapitałowej JSW SA na rynku węgla i koksu

O pozycji GK JSW na rynku węgla i koksu decyduje szereg czynników, mianowicie:

- a) baza zasobowa,
- b) stabilna jakość produkowanego węgla i koksu,
- c) największy producent węgla koksowego w Polsce,
- d) solidny dostawca koksu,
- e) ugruntowane wieloletnie relacje z odbiorcami,
- f) dobra sytuacja finansowa,
- g) przejrzystość i transparentność firmy,
- h) doskonała kadra pracownicza.

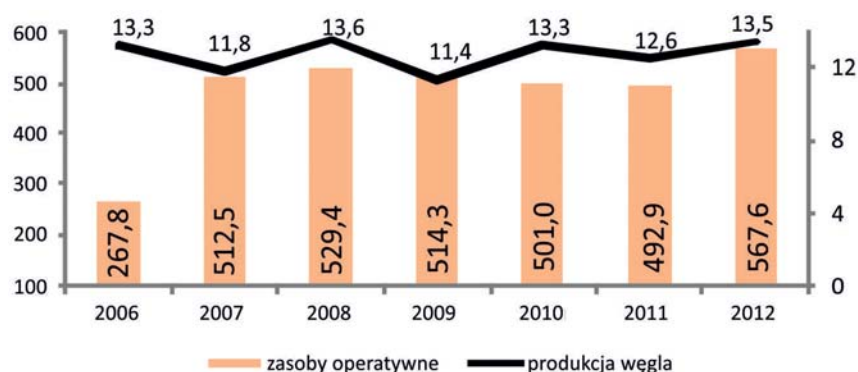
a) Baza zasobowa

Dobrze udokumentowana ilościowa i jakościowa baza zasobowa JSW to gwarant utrzymania pozycji lidera w produkcji węgla koksowego w Europie Środkowo-Wschodniej.

Polska jest krajem europejskim posiadającym duże zasoby wysokojakościowego węgla koksowego. Na koniec 2011 r. w Polsce, zasoby przemysłowe węgla koksowego typu 34 i 35 w granicach koncesji wynosiły 1670 mln ton (Australijskie Rządowe Biuro ds. Ekonomiki Zasobów i Energii), co stanowi około 27% (z 6232 mln ton), krajowych, przemysłowych zasobów węgla. Znaczny udział w krajowych zasobach węgla posiada Grupa JSW, która ten czynnik uważa za istotną przewagę konkurencyjną wobec swoich konkurentów.

Wykres na rysunku 5 przedstawia kształtowanie się poziomów zasobów operatywnych węgla ogółem w JSW na przestrzeni ostatnich 7 lat według stanu na ostatni dzień roku. Wynika z niego, że pomimo corocznej eksploatacji złoża zasoby rosną, co jest efektem realizacji strategii zrównoważonego rozwoju, która polega m.in. na inwestowaniu w odtwarzanie bazy zasobowej i uzyskaniu koncesji na wydobywanie węgla.

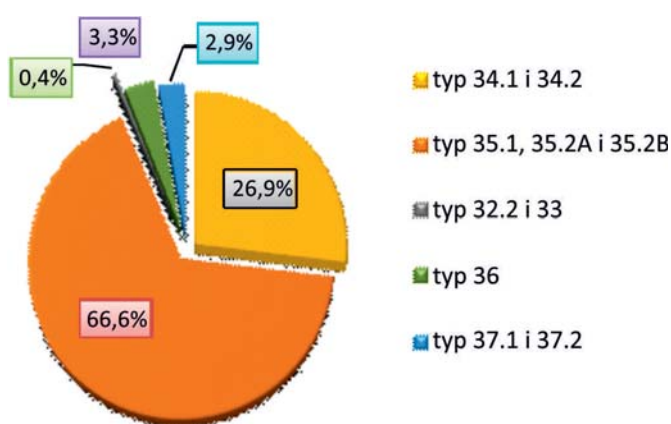
W złożach JSW występuje głównie węgiel koksowy typu 35 (*hard*), który na rynku jest najwyżej wyceniany spośród innych typów węgla kamiennego (rys. 6). Posiadane zasoby pozwalają na ustalenie żywotności kopalń Spółki do 2022 roku dla Ruchu Jas-Mos, do 2030 roku dla kopalni Krupiński i Ruchu Borynia oraz do 2077 roku dla kopalni Budryk.

Rys. 5. Zasoby operatywne węgla ogółem w JSW SA [mln ton]

Wyjaśnienia: rok 2007 – przyjęcie KWK Budryk w strukturę JSW SA,
 rok 2008 – uzyskanie koncesji na wydobywanie ze złoża Bzie-Dębina 2-Zachód,
 rok 2012 – uzyskanie koncesji na wydobywanie ze złoża Pawłowice 1

Źródło: Operaty ewidencyjne zasobów wg stanu na 31 grudnia każdego roku -materiały własne

Rys. 6. Struktura jakościowa zasobów operatywnych węgla JSW SA; udział poszczególnych typów węgla

Źródło: Operaty ewidencyjne kopalń na dzień 31.12.2011 r. – materiały własne

Ponadto dzięki odpowiednio prowadzonej polityce inwestycyjnej, projektowana rozbudowa bazy zasobowej pozwoli na wydłużenie żywotności kopalni Pniówek i Ruchu Zofiówka do 2051 roku.

b) Stabilna jakość produkowanego węgla i koksu

Corocznie przeznaczane fundusze na inwestycje w zakładach mechanicznej przeróbki węgla, są gwarantem utrzymania przez Spółkę wysokiej jakości produkowanego węgla i zachowania pozycji lidera w tym zakresie.

Występujące na obszarze górniczym JSW złoża węgla koksowego typu 35 (*hard*), dają możliwość oferowania znacznych ilości stałych dostaw wysokogatunkowego węgla dla koksowni produkujących koks, głównie na potrzeby hutnictwa i odlewnictwa. Coraz wyższe wymagania dotyczące koksu wielkopieczowego powodują, że do jego produkcji niezbędne są mieszanki węglowe ze znacznym udziałem węgla typu 35. Oznacza to, że węgiel *hard* jest bardziej poszukiwanym przez koksownie węglem niż pozostałe węgle o niższym stopniu uwęglenia. W kopalniach JSW, dzięki nowoczesnym zakładom przeróbczym, istnieje możliwość produkcji węgla według potrzeb klienta, z zachowaniem stałej, wysokiej jakości oferowanego węgla. Stosowane technologie przeróbki węgla umożliwiają kontrolę wszystkich parametrów jakościowych całości produkowanego węgla.

Poniższe zestawienie przedstawia charakterystykę jakościową węgla koksowego produkowanego przez kopalnie JSW (dane za 2012 r.)

	węgiel koksowy		
	typ 35 (<i>hard</i>)	typ 35 (LVM) (<i>hard</i>)	typ 34 (<i>semi-soft</i>)
Kopalnia/Ruch	Borynia-Zofiówka Pniówek	Jas-Mos	Budryk Krupiński
Przeznaczenie	produkcja koksu		
Zawartość popiołu A^d [%]	6,6–7,2	5,9–6,7	5,4–7,8
Zawartość wilgoci W_t^f [%]	8,3–9,8	8,6–8,9	5,7–7,5
Zawartość siarki S_t^d [%]	0,45–0,68	0,39–0,48	0,63–0,84
Zawartość części lotnych V^{daf} [%]	22,2–26,9	19,7–20,5	33,0–38,5
Wartość kaloryczna Q_i^f [MJ/kg]	29,1–29,7	29,9–30,2	28,7–30,5
Wytrzymałość poreakcyjna koksu CSR [%]	51,2–68,8	29,6–48,3	21,6–39,4
Reakcyjność koksu wobec CO_2 CRI [%]	21,2–38,7	45,3–54,9	40,3–55,8

Ponadto zakłady wydobywcze Spółki produkują węgiel z przeznaczeniem do produkcji energii elektrycznej i ciepła. Produkowany w JSW SA węgiel do celów energetycznych posiada wartość opałową (Q_i^f) od 20 do 23 MJ/kg, przy zawartości popiołu (A^f) od 17,8 do 27,8% i zawartości siarki (S_t^f) – 0,43–0,98% (dane za 2012 r.).

Następnym, po węglu koksowym, znaczącym produktem Grupy jest koks, wytwarzany przez własne koksownie z odpowiednio skomponowanej mieszanki węgla koksowych. W strukturze globalnej konsumpcji koksu, dominującą rolę odgrywa jego zużycie w procesie wielkopiecowym, stanowiące 80% łącznej produkcji. Pozostałe 20% wykorzystywane jest w sektorach poza hutnictwem (produkcja żelazostopów, odlewnie, przemysł chemiczny, opał). Podobna struktura produkcji koksu istnieje w Grupie, gdzie strategiczne znaczenie dla produkowanego koksu stanowią rynki koksu wielkopiecowego oraz odlewniczego. Koksownie Grupy posiadają możliwości techniczne produkowania koksu o najwyższych parametrach jakościowych. Aktualne łączne zdolności produkcyjne koksowni wynoszą 4,5 mln ton koksu ogółem. Poniżej przedstawiono średnie parametry jakościowe koksu produkowanego w 2012 r. w Grupie.

	koks		
	wielkopiecowy	wielkopiecowy	odlewniczy
Koksownia	Przyjaźń	Zabrze	Victoria ³
Zawartość popiołu A ^d [%]	<10,0	9,0	10,5
Zawartość wilgoci W _t ^f [%]	<0,4 ¹ ; <5 ²	4,4	1,5–2,0
Zawartość siarki S _t ^d [%]	<0,65	<0,58	0,7
Zawartość chloru Cl [%]	0,02–0,05	0,07	-
Zawartość fosforu P ^d [%]	0,040–0,065	0,06	0,04
Wytrzymałość M40	79–82	77,6	85
Wytrzymałość poreakcyjna koksu CSR [%]	58–66	60–70	–
Reakcyjność koksu wobec CO ₂ CRI [%]	26–30	28–30	–

¹ Koks sucho chłodzony.

² Koks mokro gaszony.

³ Wartości deklarowane.

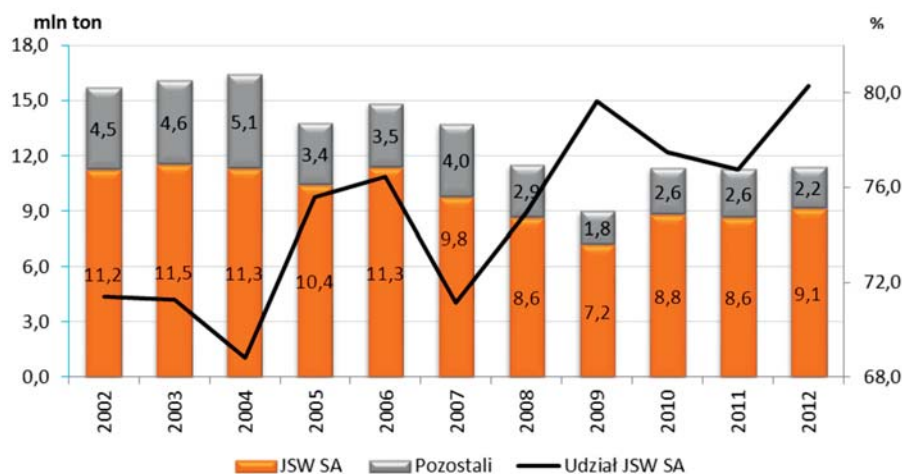
Różnorodność oferowanych przez Grupę produktów węglowych i koksowych pozwala działać Grupie na wielu rynkach i elastycznie zarządzać polityką handlową, dostosowując się do bieżących uwarunkowań rynkowych.

c) Największy producent węgla koksowego w Polsce

Udział JSW w krajowej sprzedaży węgla koksowego ma tendencję wzrostową. Obecnie, oprócz JSW, krajowym dostawcą węgla koksowego jest Kompania Węglowa SA, która produkuje węgiel koksowy typu 34. Pozostali krajowi producenci węgla zajmują się produkcją węgla na potrzeby energetyki zawodowej, przemysłowej, ciepłownictwa i odbiorców indywidualnych. Na rysunku 7 przedstawiono jak kształtował się udział Spółki w krajowej sprzedaży węgla koksowego od 2002 do 2012 roku.

d) Solidny dostawca koksu

Pod względem wielkości produkcji, Grupa jest znaczącym producentem koksu w Unii Europejskiej. Udział Grupy w krajowej produkcji koksu wynosi około 45%, co plasuje ją na

Rys. 7. Wolumen i udział sprzedaży węgla koksowego JSW na tle innych krajowych producentów
 Źródło: Materiały własne; dane nie zawierają wielkości dostaw z importu (ok. 1,5 mln ton w 2012 r.),
 które były uzupełnieniem zapotrzebowania krajowych koksowni

polskim rynku koksu na drugim miejscu, po ArcelorMittal Poland. Pochodzący koks z koksowni należących do GK JSW sprzedawany jest nie tylko na rynku europejskim, ale i światowym. Kluczowymi odbiorcami koksu są zagraniczne koncerny hutnicze w Niemczech, Austrii, Czechach, Norwegii, Finlandii, Serbii oraz Indiach i Brazylii. W strukturze sprzedaży koksu z Koksowni Przyjaźń i KK Zabrze udział eksportu wynosi około 80%, a z WZK Victorii około 60%. Największe znaczenie dla Grupy mają odbiorcy koksu wielkopieczowego i odlewniczego, gdyż udział tych sortymentów w łącznej produkcji koksu wynosi odpowiednio 64% i 10% (dane za 2012 r.).

Odbiorców koksu z GK JSW można uszeregować w następujący sposób:

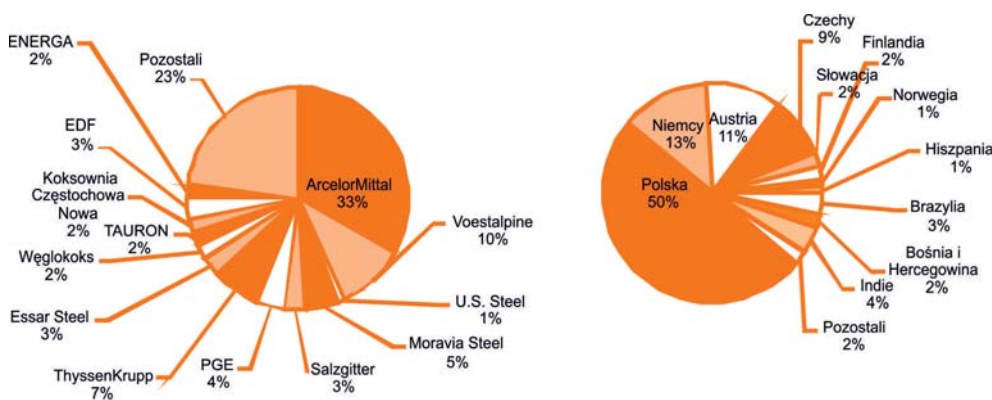
- ✧ huty żelaza i stali, producenci metali nieżelaznych (koks metalurgiczny),
- ✧ odlewnie i producenci materiałów izolacyjnych, głównie wełny mineralnej (koks odlewniczy),
- ✧ wapienniki, cukrownie, producenci karbidu (koks przemysłowy),
- ✧ odbiorcy komunalni indywidualni (koks opałowy).

Wysokie uznanie kontrahentów Grupy na rynku koksu zostało osiągnięte głównie na bazie parametrów jakościowych produkowanego koksu, który obecnie posiada doskonałą jakość, jedną z najlepszych w regionie, z możliwością dostosowania się do potrzeb klientów o wymaganych parametrach. Docelowy model działalności Grupy zakłada jeszcze większą dywersyfikację klientów, zarówno pod względem geograficznym (rynek europejski i pozaeuropejski) jak i branżowym (szersza oferta dla odbiorców spoza rynku stali).

e) Ugruntowane wieloletnie relacje z odbiorcami

W okresie 20-letniej historii JSW, w strukturze właścicielskiej Spółki i jej odbiorców węgla dokonało się wiele zmian. Spółka była i jest dostawcą węgla koksowego dla wszystkich krajowych producentów koksu. Ponad 55% węgla koksowego przeznaczonego do

sprzedaży krajowej skierowane było w 2012 r. do Koksowni Przyjaźń, Kombinatu Kokschemicznego Zabrze oraz Wałbrzyskich Zakładów Koksowniczych Victoria SA, których JSW obecnie jest właścicielem. Nowa struktura właścicielska daje możliwość rynkowego konkurowania m.in. z największym producentem koks i stali – ArcelorMittal. Wieloletnie relacje handlowe łączą Grupę także z zagranicznymi konsumentami węgla koksowego i koks. Wśród nich należy wymienić Moravię Steel, Voestalpine, ThyssenKrupp, Salzgitter, Essar Steel czy US Steel. Ponadto, w celu dywersyfikacji sprzedaży produktów, nawiązano współpracę handlową z odbiorcami węgla koksowego i koks w Finlandii, Norwegii, Bośni i Hercegowinie, na Ukrainie, Indiach czy Brazylii. Rysunek 8 przedstawia strukturę wszystkich odbiorców Grupy JSW w ujęciu wartościowym według stanu na 31.12.2012 r. Skonsolidowane przychody ze sprzedaży wszystkich produktów Grupy JSW w 2012 r. wyniosły 8821 mln zł.

Rys. 8. Udział przychodów ze sprzedaży produktów Grupy wg stanu za 2012 r.
Źródło: Sprawozdanie Zarządu z działalności GK JSW SA za 2012 r.

f) Dobra sytuacja finansowa

Dobra sytuacja ekonomiczna Spółki, stawia ją w gronie liczących się firm na arenie gospodarczej kraju.

Jednym z podstawowych celów JSW jest opłacalna sprzedaż swoich produktów, gwarantująca uzyskanie środków na działalność operacyjną oraz na realizację inwestycji i dalszy rozwój firmy. Od wielu lat Grupa osiąga zadowalające wyniki ekonomiczne, zapewniając tym samym utrzymanie płynności finansowej i wzrost wartości firmy. Przeprowadzona przed laty restrukturyzacja w sferze finansowej, w tym postępowania oddłużeniowe eliminujące procesy narastania zobowiązań przeterminowanych, zapewniły Spółce bezpieczeństwo ekonomiczne i podstawy dla dalszego rozwoju. Dzięki wypracowanej nadwyżce środków możliwe było pokrycie potrzeb inwestycyjnych, niezbędnych nie tylko do utrzymania zdolności produkcyjnych, ale przede wszystkim na realizację inwestycji mających na celu budowę nowych i rozbudowę istniejących poziomów wydobywczych, unowocześnienie wyposażenia technicznego w różnych ogniach procesów technologicznych, takich jak: modernizacja baterii koksowniczych, przeróbka i wzbogacanie węgla, zaopatrzenie

techniczne frontu eksploatacyjnego, transport, klimatyzacja, systemy zasilania, sterowania, informatyzacja i wiele innych.

Przejrzystość i transparentność firmy

Debiut JSW na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie w dniu 6 lipca 2011 r., wymaga od firmy przejrzystości i jawności działań zgodnie z wymogami obowiązującymi spółki notowane na giełdzie. Spółka zamieszcza na swojej stronie internetowej (www.jsw.pl) kwartalne i roczne sprawozdania finansowe. Wyniki te są również prezentowane przez Zarząd JSW na spotkaniach z analitykami, dzięki czemu mogą oni na bieżąco oceniać Grupę oraz wydawać odpowiednie rekomendacje dotyczące kursu akcji Spółki. W celu usprawnienia funkcjonowania Spółki, po debiucie giełdowym zajęto się dalszym porządkowaniem struktur organizacyjnych, ujednolicono procedury i standardy postępowania, wprowadzono w życie nowe regulacje, przyczyniając się do jeszcze większej transparentności działania firmy.

g) Doskonała kadra pracownicza

Nie byłoby sukcesu Grupy bez dobrze wyszkolonych i kompetentnych pracowników, działających niejednokrotnie w sytuacjach wysokich zagrożeń naturalnych (metanowych, pyłowych, pożarowych, wodnych, tąpniętami) i innych szkodliwych dla zdrowia warunkach. Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa pracy to priorytet w nowoczesnie zarządzanej firmie. Przyczynia się do tego poziom nakładów na BHP, który z roku na rok wzrasta. W samej tylko JSW SA w 2009 roku przeznaczono 0,46 mld zł na BHP, natomiast w 2012 roku już 0,58 mld zł. Zachowanie przez Spółkę pozycji konkurencyjnej i realizacja wyznaczonej strategii biznesowej, zależęć będzie od zdolności utrzymania oraz pozyskania doświadczonej i wykwalifikowanej kadry kierowniczej, która w odpowiedzialny sposób będzie dążyła do dalszego rozwoju Grupy.

6. Główne kierunki rozwoju

Zgodnie z długoterminową strategią, Grupa do 2030 r. planuje znaczne inwestycje w obszarze wydobywczym, koksowniczym, energetycznym i środowiskowym.

Grupa realizuje kilkaset projektów inwestycyjnych rocznie. Każdy z nich podlega wnikliwej analizie przez Zespół ds. Oceny Ekonomicznej Efektywności Inwestycji.

Według oceny ekspertów zewnętrznych, plany inwestycyjne Grupy są racjonalne i odzwierciedlają bieżące i przyszłe potrzeby GK JSW.

6.1. Projekty dotyczące kopalń

W celu utrzymania zdolności produkcyjnych kopalń na poziomie zapewniającym pokrycie popytu rynkowego na węgiel, Grupa planuje inwestycje:

TABELA 5. Rozbudowa pionowa kopalń

Opis projektu	Potencjał korzyści – zasoby operatywne [mln ton]	Szacowany koszt inwestycji [mln zł]	Status [% realizacji]	Rozpoczęcie wydobycia [rok]
KWK Pniówek – budowa poziomu 1000 m	70,4	774,7	końcowa faza realizacji [84%]	2004
KWK Pniówek – budowa poziomu 1140 m	46,1	504,6	planowana [0%]	2035
KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie – Ruch Zofiówka – budowa poziomu 1080 m	48,0	744,0	w trakcie realizacji [19%]	2016
KWK Budryk – budowa poziomu 1 290 m	157,7	812,1	w trakcie realizacji [21%]	2015
Razem	322,2	2 835,4	[średnio – 34%]	x

Źródło: Prospekt emisyjny – lipiec 2013 r. (Opis działalności)

TABELA 6. Rozbudowa pozioma kopalń

Opis projektu	Potencjalne zasoby operatywne [mln ton]	Szacowany koszt inwestycji [mln zł]	Status [% realizacji]	Rozpoczęcie wydobycia [rok]
Złoże Bzie-Dębina 1-Zachód i Bzie-Dębina 2 Zachód	133,8*	2 710,2	w trakcie realizacji [12%]	2017
Złoże Pawłowice 1	54,2**	1 732,5	w trakcie realizacji [3%]	2015
Złoże Żory-Warszowice	31,5	608,2	rozpoczęcie realizacji [1%]	2021
Partia E, Zgoń i Żory Suszec	27,2	435,8	w trakcie realizacji [24%]	2013
Złoże Chudów-Paniowy	5,6	udostępnione – nie wymaga nakładów inwestycyjnych	–	
Razem	252,3	5 486,7	[średnio – 9%]	x

* Do poziomu 1 180 m (207,3 mln ton do poziomu 1 300 m)

** Do poziomu 1 140 m (90,6 mln ton do poziomu 1 300 m)

Źródło: Prospekt emisyjny – lipiec 2013 r. (Opis działalności)

- ✧ w udostępnianie nowych pokładów na większych głębokościach w obszarach objętych koncesjami obecnych kopalń (ekspansja pionowa),
- ✧ udostępniające złoża w obszarach sąsiadujących z obecnie prowadzoną działalnością wydobywczą (ekspansja pozioma),
- ✧ w prowadzeniu działalności poszukiwawczej,
- ✧ identyfikujące nowe złoża.

Realizacja niektórych projektów już trwa, a rozpoczęcie innych planowane jest w najbliższej przyszłości. W tabeli 5 i 6 przedstawiono listę głównych projektów w podziale na ekspansję pionową i poziomą wraz ze wskazaniem procentowego poziomu realizacji poszczególnych inwestycji.

6.2. Projekty dotyczące koksowni

Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych w koksowniach należących do GK JSW pozwoli na obniżenie kosztów produkcji koksu, poprawę jakości wyrobów i działanie koksowni zgodnie z coraz bardziej radykalnymi wymogami z zakresu ochrony środowiska. Koksownie realizują swoje programy inwestycyjne polegające głównie na:

- ✧ modernizacji odtworzeniowej baterii koksowniczych,
- ✧ budowie bloków energetycznych z wykorzystaniem gazu koksowniczego,
- ✧ budowie układów oczyszczania gazu koksowniczego z amoniaku i siarkowodoru.

Należy pamiętać, że rozwój obszaru koksowniczego determinowany będzie sytuacją na międzynarodowych rynkach stali, koksu i węgla koksowego. W związku z tym, tylko inwestycje opłacalne, w czasie sprzyjającej koniunktury na rynku, będą mogły być realizowane. W tabeli 7 przedstawiono szacunkowe wielkości łącznych nakładów inwestycyjnych w koksowniach w latach 2013–2020, które mogą zostać zweryfikowane po analizie aktualnej sytuacji rynkowej.

Jednocześnie trzeba nadmienić, że z uwagi na postępujący proces substytucji koksu w procesie wielkopiecowym, m.in. w wyniku wdrażania technologii PCI (PCI – *Pulverised Coal Injection* – technologia wdmuchu pyłu węglowego), w koksownictwie utrzymywać się

TABELA 7. Przewidywany poziom łącznych nakładów inwestycyjnych w obszarze koksowniczym w latach 2013–2020

Koksownia	Łączne nakłady inwestycyjne w latach 2013–2020 [mln zł]
Koksownia Przyjaźń	1 001,7
Kombinat Koksochemiczny Zabrze	709,3
Wałbrzyskie Zakłady Koksownicze Victoria	336,1
Razem	2 047,1

Źródło: Raport Eksperta ds. Złóż (MER) – Wardell Armstrong – kwiecień 2013 r.

będzie tendencja wzrostu wymagań co do parametrów jakościowych koksu. Dotyczy to głównie takich parametrów jak: CSR, CRI, M40, M10, zawartość popiołu, wilgoci czy siarki, fosforu, chloru i alkaliów. Dla koksowni niezintegrowanych organizacyjne z hutami (a takie koksownie wchodzi w skład GK JSW), staje się to często warunkiem przetrwania na rynku. Chcąc konkurować na rynku dostawców koksu, produkty koksowni Grupy muszą spełniać najwyższe standardy światowe.

6.3. Projekty dotyczące energetyki i środowiska

Obszar energetyki w Grupie może być znacznym źródłem przychodów oraz pełnić rolę stabilizatora w okresach dekonjunktury na rynku węgla. Do 2020 r szacowane nakłady inwestycyjne na projekty energetyczne i środowiskowe Spółki wynoszą 505,9 mln zł, natomiast w spółkach zależnych 1160,6 mln zł. Najkosztowniejszym przedsięwzięciem (635 mln zł) będzie budowa bloku fluidalnego 70 MW_e w EC Zofiówka, jednostce produkcyjnej wchodzącej w skład Spółki Energetycznej Jastrzębie (SEJ SA – 100% akcji własnością JSW SA). Efektem planowanej budowy będzie modernizacja i rozwój posiadanej bazy wytwórczej, pozwalającej na spalaniu niskokalorycznych paliw węglowych, optymalizacja zagospodarowania metanu oraz zwiększenie udziału energii zielonej.

Grupa zamierza wybudować bloki energetyczne opalane nadwyżkami produkcyjnymi gazu koksowniczego z koksowni, co pozwoli na niezależnienie się od przewidywanego wzrostu cen energii elektrycznej, obniżkę kosztów własnych koksowni oraz poprawę warunków oddziaływania na środowisko przyrodnicze. Realizacja planowanych projektów w zakresie zagospodarowania metanu czy gazu koksowniczego przyczyni się nie tylko do uzyskania dodatkowych przychodów, ale przede wszystkim do zwiększenia ochrony środowiska.

Obecnie, w fazie końcowej jest inwestycja w ramach realizacji Programu badawczo-rozwojowego pn. „Czyste powietrze dla Śląska”, w wyniku której Grupa będzie produkowała ekologiczne paliwa stałe przeznaczone dla gospodarki komunalnej i odbiorców indywidualnych.

Podsumowanie

Grupa Kapitałowa JSW SA, jako największy producent wysokiej jakości węgla koksowego typu 35 (hard) i wiodący producent koksu w Unii Europejskiej, wyznaczyła sobie nadrzędny cel, którym jest **budowa wartości Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.**

Priorytetowymi kierunkami rozwoju Grupy są:

- ✧ wydobywanie węgla (koksowego i energetycznego),
- ✧ produkcja i sprzedaż koksu,

- ✧ produkcja mediów energetycznych z zapewnieniem jak największego stopnia pokrycia potrzeb własnych,
  - ✧ maksymalne wykorzystywanie metanu i innych produktów ubocznych poprzez ich przetworzenie we własnych instalacjach lub sprzedaż do odbiorców zewnętrznych. Zgodnie z przyjętą przez GK JSW „mapą drogową”, celami strategicznymi są:
    - ✧ utrzymanie pozycji lidera producenta najlepszej jakości węgla koksowego w Europie,
    - ✧ utrzymanie pozycji znaczącego producenta i dostawcy koksu w Unii Europejskiej,
    - ✧ umocnienie pozycji producenta i sprzedawcy mediów energetycznych zapewniającego bezpieczeństwo energetyczne GK JSW,
    - ✧ dywersyfikacja produktów i obszarów działania,
    - ✧ rozwój działalności wspierającej w ramach GK JSW,
    - ✧ ciągła poprawa rentowności działania GK JSW,
    - ✧ stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju we wszelkich działaniach biznesowych podejmowanych przez GK JSW.
- Realizacja celów wymagać będzie od Grupy koncentracji działań w następujących obszarach:
- ✧ obszar rozwoju
    - ✧ utrzymanie bazy zasobowej na poziomie zapewniającym obecny poziom produkcji w okresie następnych lat,
    - ✧ utrzymanie dostępu do zasobów aktualnie nieprzemysłowych, które w miarę postępu technologicznego i rozwoju nowych technologii można będzie przekształcić w przemysłowe;
  - ✧ obszar rynkowy
    - ✧ utrzymanie pozycji lidera sprzedaży węgla koksowego w Europie i utrzymanie pozycji lidera sprzedaży koksu w regionie,
    - ✧ generowanie wartości dodanej oferowanych produktów poprzez rozwój usług związanych z wytwarzanymi produktami,
    - ✧ dbałość o dobre relacje z dostawcami materiałów i usług w celu osiągnięcia optymalnych warunków ekonomicznych realizacji umów;
  - ✧ obszar finansów i rynku kapitałowego
    - ✧ zwiększanie dostępu do zasobów węgla przy użyciu własnych źródeł finansowania,
    - ✧ realizacja projektów rozwojowych (poza obszarem wydobywania węgla) głównie w oparciu o finansowanie zewnętrzne,
    - ✧ utrzymywanie środków finansowych i optymalnego salda wolnych przepływów pieniężnych dla zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania i stabilnego rozwoju GK JSW,
    - ✧ osiągnięcie poziomu kapitalizacji rynkowej zaliczającej Grupę Kapitałową do grona największych Spółek na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie;
  - ✧ obszar innowacyjności
    - ✧ wdrażanie działań innowacyjnych i rozwojowych we wszystkich obszarach działalności,
    - ✧ współpraca z sektorem badawczo-rozwojowym celu wdrożenia nowych rozwiązań;

- ✧ obszar środowiskowy
  - ✧ funkcjonowanie podmiotów GK JSW z poszanowaniem środowiska naturalnego,
  - ✧ racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi z uwzględnieniem potrzeb przyszłych pokoleń;
- ✧ obszar społeczny
  - ✧ wspieranie lokalnych inicjatyw kluczowych dla szeroko pojętych interesów społecznych czy grup Interessariuszy w ramach realizowanej polityki społecznej odpowiedzialności biznesu;
- ✧ obszar pracowniczy
  - ✧ zapewnienie dobrych i bezpiecznych warunków pracy,
  - ✧ zapewnienie i rozwój zmotywowanej kadry o najwyższych kompetencjach we wszystkich obszarach działalności biznesowej GK JSW,
  - ✧ optymalne wykorzystanie zasobów ludzkich do realizacji celów strategicznych GK JSW.

Literatura

Materiały własne JSW SA.

Sprawozdanie Zarządu z działalności GK JSW SA za 2012 r.

Prezentacja wyników za I półrocze 2013 r. (www.jsw.pl).

Skonsolidowany raport kwartalny za I kwartał 2013 r. JSW SA.

Prospekt emisyjny JSW SA-lipiec 2013 r.

Raport Eksperta ds. Złóż (MER)-Wardell Armstrong – kwiecień 2013 r.

CRU International Limited, Coking coal market outlook.

Zeszyty naukowe – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, nr 83, 2012 r.

Coaltrans Katowice-marzec 2013 r. – Produkcja koksu w Polsce – Polski Koks SA.

Coke Market Survey, Resource-Net – November 2012 r.

IHS McCloskey Fax, 28 czerwiec 2013, wyd. 638.

Steel Business Briefing, 11 czerwiec 2013.

Rekomendacje i opinie banków, agencji i analityków branżowych (m.in. BREE, Moody's Investors, Metal Strategies, Platts).

